

Sygn. akt II Ca 143/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Sławomir Buras (spr.)

Sędziowie: SSO Barbara Dziewięcka

SSO Teresa Strojnowska

Protokolant: st. sekr. sąd. Urszula Zielińska

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2015 r. w Kielcach

na rozprawie sprawy z powództwa Z. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Kielcach

z dnia 20 listopada 2014 r. sygn. I C 520/14

uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie od dnia 15 lipca 2014 roku i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kielcach pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

II Ca 143) 15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 listopada 2014r Sad Rejonowy w Kielcach oddalił powództwo Z. B. przeciwko Skarbowi Państwa Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział K. o zapłatę kwoty 17913,34 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 30 stycznia 2009r do dnia zapłaty . Nadto wyrokiem tym orzeczono o kosztach procesu i o kosztach sądowych.

Sąd Rejonowy ustalił , że powód Z. B. od dnia 1 stycznia 2001r do dnia 28 lutego 2002r był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej na pełen etat. Pracodawca opłacał wszystkie składki na ubezpieczenie społeczne . Jednocześnie powód prowadził własną działalność gospodarczą tj. kancelarię prawniczą . W okresie od dnia 1 stycznia 2001r do dnia 28 lutego 2002r powód z tytułu działalności gospodarczej nie opłacał żadnych składek ubezpieczenie społeczne i zdrowotne . Decyzją z dnia 22 marca 2010r pozwany wymierzył powodowi składki na ubezpieczenie zdrowotne własne z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej i ustalił podstawę wymiaru tych składek. Wyrokiem z dnia 5 października 2010r Sąd Okręgowy w Kielcach oddalił odwołanie powoda od tej decyzji pozwanego . Wyrok ten jest prawomocny . Decyzją z dnia 27 kwietnia 2011r pozwany stwierdził , że powód z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnym, rentowym i wypadkowym w okresie od dnia 1 stycznia 2001r do dnia 28 lutego 2002r. W tym okresie powód

podlegał bowiem obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy o pracę. Jednakże z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej powód podlegał obowiązkowej składce zdrowotnej. Podstawa wymiaru oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne ustalone zostały decyzją z dnia 22 marca 2010r. Odwołanie powoda od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 5 października 2010r w sprawie VU 593) 10. Pozwany w związku z nieopłaceniem przez powoda w okresie od 1 stycznia 2001r do 28 lutego 2002r składek zarówno na ubezpieczenie społeczne za zatrudnionych pracowników, jak i na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej dokonał zajęcia tych należności z przysługującego powodowi świadczenia emerytalno – rentowego. Na poczet nieuiszczonych składek na ubezpieczenie zdrowotne pozwany wyegzekwował kwotę dochodzoną pozwem.

Sąd Rejonowy podniósł, że decyzja pozwanego z dnia 22 marca 2010r. wymierzająca powodowi składki na ubezpieczenie zdrowotne własne z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej i ustalająca podstawę wymiaru tych składek jest ostateczna i prawomocna. Odwołanie bowiem powoda zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 5 października 2010r w sprawie V 593) 10. Tylko gdyby powód zdołał skutecznie podważyć zasadność obciążenia go składkami zdrowotnymi z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, można by mówić o bezzasadnej egzekucji, a w konsekwencji o obowiązku zwrotu dochodzonej kwoty. Zdaniem Sądu Rejonowego pozwany zasadnie obciążył powoda z tytułu składek z ubezpieczenia zdrowotnego za własną działalność gospodarczą w oparciu o przepisy ustawy z dnia 6 lutego 1997r o powszechnym ubezpieczeniu społecznym (Dz. Z 1997r, Nr 28, poz. 153 z późn zm.).

Apelację od tego wyroku wywiódł powód zaskarżając go w całości i zarzucając :

- naruszenie ustawy z dnia 6 lutego 1997r o powszechnym ubezpieczeniu społecznym poprzez błędną interpretację,
- naruszenie art. 217, art. 227 i 232 kpc polegające na pominięciu wyjaśnienia i ustalenia istotnej dla sprawy okoliczności, czyli nie przeprowadzenie prawidłowego postępowania dowodowego i nie rozważenie w sposób bezstronny i wszechstronny (art. 233 & 1 kpc).

Skarżący podnosząc te zarzuty domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku i zasądzenia dochodzonej kwoty.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Zaskarżony wyrok podlegał uchyleniu, a postępowanie w sprawie od dnia 15 lipca 2014r należało znieść i sprawę przekazano do ponownego rozpoznania, albowiem doszło do nieważności postępowania, którą sąd odwoławczy w granicach zaskarżenia bierze z urzędu pod uwagę (art. 378 & 1 kpc).

W procesie cywilnym, co jest oczywiste, roszczenia mogą być dochodzone przez podmiot mający zdolność sądową przeciwko podmiotowi wyposażonemu w taki sam przymiot procesowy.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest państwowa jednostką organizacyjną i posiada osobowość prawną, a jego siedziba jest W. (art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 o systemie ubezpieczeń społecznych – Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zm.). W skład Zakładu wchodzi m.in. terenowe jednostki organizacyjne (art., 67 ust. 2 ustawy), którymi są oddziały i podlegające im inspektoraty. Oddziały te, jako jednostki organizacyjne osoby prawnej, nie są wyposażone w zdolność sądową.

Oznacza to, że powodem w sprawie może być tylko Zakład Ubezpieczeń Społecznych w W., a nie jego oddział.

Jedynie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zdolność sądową i procesową mają, zgodnie z art. 460 & 1 kpc, organy rentowe przez które rozumie się, między innymi, jednostki organizacyjne Zakładu określone w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, właściwe do wydawania decyzji w sprawach świadczeń (art. 476 & 4 pkt 1 kpc). Jednostkami tymi są terenowe jednostki organizacyjne Zakładu stanowiące jego oddziały (por. wyrok Sadu Najwyższego z dnia 13 września 2011r, I UK 78) 11).

Powód w pozwie , jako stronę pozwaną , oznaczył Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. . Pozew skierował do Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych . Po przekazaniu sprawy do Wydziału Cywilnego powód nie został wezwany do uzupełnienia braków w zakresie zdolności sądowej poprzez właściwe oznaczenie strony pozwanej w trybie przepisu art. 199 & 2 kpc .

Brak zdolności sądowej może być bowiem usunięty poprzez pozwanie osoby prawnej w miejsce jej jednostki organizacyjnej . Nie doprowadzi to przeto do zmiany tożsamości strony , gdyż skoro taka jednostka funkcjonuje w strukturach osoby prawnej , to jej byt jest pochodną istnienia tej osoby, a zatem nie dojdzie zmiany „strony „ , która miałaby walor przekształcenia podmiotowego , czyli takiego , które skutkowałoby wstąpieniem do sprawy podmiotu całkowicie niezależnego i odrębnego od podmiotu , który pierwotnie został wskazany jako strona (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 1985r , I CZ 89) 84 , OSNC 1986) 1-2) 16 , postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 21 czerwca 2006r , I Acz 134) 05 , OSA 2006) 10) 37) .

Jednocześnie wskazać należy , że w zaskarżonym wyroku wadliwie oznaczono stronę pozwaną jako Skarb Państwa . Przed reformą systemu ubezpieczeń społecznych tj . przed 1 stycznia 1999r obowiązywała ustawa z dnia 25 stycznia 1986r o organizacji finansowaniu ubezpieczeń społecznych (jedn. Tekst Dz. U . z 1989r Nr 25 , poz. 137 ze zm.) i Zakład Ubezpieczeń Społecznych był państwową jednostką organizacyjną bez osobowości prawnej w rozumieniu art. 67 & 2 kpc i wówczas prawidłowe było oznaczanie tej strony jako Skarbu Państwa .

W tym okolicznościach zaskarżony wobec nieważności postępowania zaskarżony wyrok podlegał uchyleniu , a postępowanie w sprawie należało znieść od dnia 15 lipca 2014r i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu na podstawie art. 386 & 2 kpc , a przy dalszym prowadzeniu postępowania Sąd ten wezwie powoda do uzupełnienia braków w zakresie zdolności sądowej pozwanego poprzez właściwe oznaczenie strony pozwanej w trybie art. 199 & 2 kpc , a to w celu przeprowadzenia ważnego procesu .